

(T)
THESES^{N.º 10.}

THEOLOGICAE

DE

SACRA DOMINI COENA.

QUAS

Divina favente gratia

Sub præsidio Reverendi,

& Clarissimi Viri D. D.

JOANNIS SCHARPIL. S. S.

Theologiæ in inclita EDINBURGENSIUM

Academia Professoris ordinarii dignissimi.

Publico examini subiicit

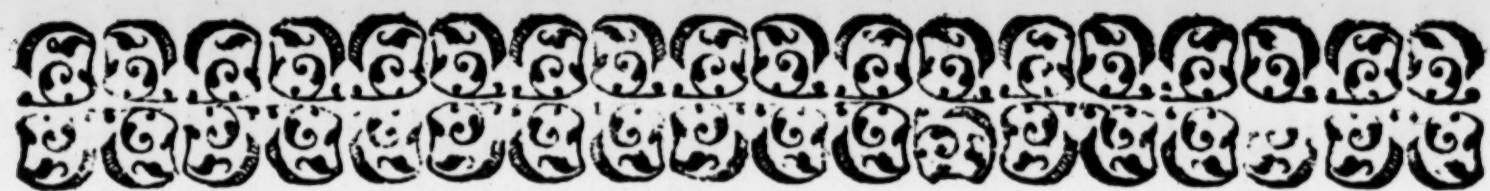
PAULUS TARTSALI

HUNGARUS.

Ad diem 7 Julii horis locoq; solitis.

EDINBURGI,

Excudebat ROBERTUS BRISON.

REVERENDIS

A C

CLARISSIMIS VIRIS.

D. ALEX. HENRISONO.

D. JOH. ADAMSONO.

D. JOH. SHARPIO.

D. JUL. CONRADO OTTO.

Illi, Rectori Academiæ Magnifico, & Ecclesiæ ibidem Pastori vigilantissimo isti Academiæ ejusdem Primario.

His vero, isti S. S. Theologiæ Huic linguarum Orientalium Professioibus dignissimis. D. & Præceptoribus suis plurimum venerandis.

Viri Clarissimi,

Um exile *μελέτημα* hoc theologicum nomini vestro inscribendum cogitarem, propositi sane obicem ponebat nominis vestri dignitas, & peregrina mea apud vos conditio. Sed animum tandem resumpsi, introspeciendo in opus illud summi opificis maxime admirandum, Qui fecit ex uno sanguine totam gentem hominum, ut habitaret super vniuersa superficiem terræ: Is ipse, Septum parietis intergerini solvendo ex multis fecit unum, ut reconciliati per crucem, eadem fide donati, iisdem sacramentis obsignati, in familiam unam adducerentur, & essent unum

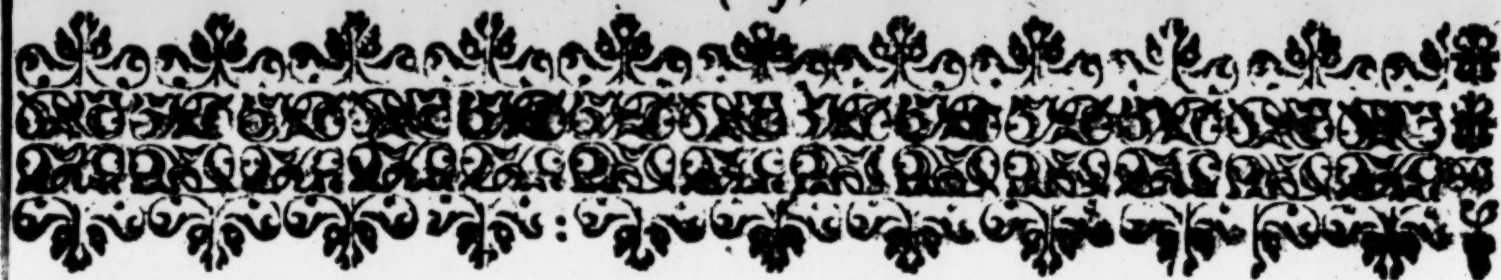
A 2

corpus

corpus in Christo. Jure igitur optimo vobis *V. Cl.* Hoc, quicquid est, offerre potui; quem, siquidem solum natale determinavit, eadem tamen veræ fidei professio, eiusdem patris familias domesticum effecit. Aurum, & argentum vobis non offero, quia, ea nec mihi suppetunt, vel si maximè, quorum ista vobis, *Quorum thesaurus est reverentia Jehova.* Hoc igitur unicum delassatis animabus, ac fatiscentibus conscientis donatum emplastrum, nostræ nimirum cum Christo unionis sacramentum dedico, & inscribo. Accipite sereno vultu, & eum, favore vestro prosequi digne mini, qui pro vestra incolumitate patri misericordiarum Jugi orationis sacrificio litare non cessabit.

PAULUS TARTSALI.

Author, & respondens.

THESES

THEOLOGICAE,

DE

COENA DOMINI.

THESES I.

Alterum N. T. Sacramentum, quum variis in sacra Scriptura & patrum veterum, tam Graecorum quam latinorum scriptis sortiatur appellationes; nos, haud spretis aliis, Apostolicam illam & Ecclesia Catholica maxime usitam, qua nimirum dicitur Coena Domini (invitis etiam Renato Benedicto, Jacobo Hilario & Maldonato) in hac disputatione retinemus.

II.

Sacramentum hoc est à Christo, in panis fracti esu viniq; fusi potu ad communionem realem & spiritualem corporis & sanguinis sui institutum, in remissionem Peccatorum, vivificationem spiritualem & spem vitae aeternae.

III.

Administratio hujus Sacramenti pertinet ad eos omnes, & quidem solos, qui vocationem & functionem ad predicationem Evangelii & Sacramentorum administrationem in Ecclesia habent legitimam.

IIII Ad

Ad Sacra Cœna (ut & cuiusq; Sacramenti constitutionem) opus est verbo & elemento, juxta regulam Augustini: Accedat verbum ad elementum & fit Sacramentum.

V.

Elementum est sacrum signum. Panis & Vinum.

VI.

Verbum institutionis constat præcepto & promissione gratia, quam promissionem signum significat & obsignat.

VII.

Panis ille azymus quidem fuit in prima Cœna, propter festum azymorum. Luc. 22. v. 1. Sed tamen verus panis, post etiam fermentatus, tam apud Judæos extra illud tempus quam apud gentes.

VIII.

Neque sententia Græcorum & aliorum verisimilis videtur, quæ contendunt Christum pridie azymorum cœnam suam celebrasse & Pascha edisse.

IX.

Vinum item verum ac nativum: ut quod gerimen sive fructus vitis dicitur. Mat. 26. v. 27. Neque mixtio vini cum aqua pertinet ad essentiam Sacramenti.

X.

Quia vero plenissimum & perfectissimum nutrimentum obsignatur in Christo Joh. 6. v. 35. & ss. Idcirco panis & vinum adhibentur: nihil enim convenienter magis exprimit artissimam illam communionem, quam gradatim consequimur cum Christo in corporis eius immolatione & sanguinis effusione fundatam.

XI.

Detrahunt igitur Sapientia divina institutionem Christi mutilant & consolationem fidelium minuunt aut tollunt. qui populo Dei usu poculi in cœna interdiciunt contra expressum Christi mandatum. Bibite ex eo omnes. Mat. 26. v. 21.

XII.

Actiones Sacramentales circa signa alia sunt Christi, tanquam Pastoris, alia discipulorum tanquam gregis. Illa sunt panis & poculi acceptio & benedictio fratioque panis & poculi datio discipulis, cum mandatis accipiendi edendi & bibendi in Christi recordationem, verbisque declarativis mysterii: Hoc est corpus meum. Ha acceptio manducatio & bibitio secundum Christi præceptum,

XIII. *Quæ*

Qua autem a Papistis adhibentur, elevatio, adoratio, reservatio & Pompatica circumgestatio non sunt ex divina institutione, sed ex humana superstitione, nec illustrent Sacramenti huius dignitatem, verum multis modis obscurant.

XIIII.

Consecratio facienda claris verbis, ut ab omnibus audiri possit, neque ad debitam huius Sacramenti celebrationem sufficit pronuntiatio illorum verborum: Hoc enim est corpus meum sed observanda sunt ea omnia qua Christus fecit & dixit, fierique a nobis & dicimus.

XV.

Panis fractio est actio ministri, eaque non ἀδιαπορα, neque sine pra-iudicio institutionis Christi omittitur: cum eā Christus sit usus non tantum panis dividendi. Matth. 26. v. 22, 23. sed mortis suae representanda causā I Cor. 11. v. 24.

XVI.

Distributio est, qua panis & vinum omnibus & singulis communicantibus distribuitur. Matth. 16. v. 26, 27. quaque significatur & ob-signatur omnibus fide accipientibus corporis & sanguinis Christi beneficium applicari.

XVII.

Perceptio est, cum ipsi communicantes signa illa figillatim accipiunt. ore manducant & hibunt.

XVIII.

Panis & vinum sumuntur ore corporis; corpus & sanguis Christi ore anima, h. e. verā fide quā credimus: Christum corpus suum propter nos in mortem tradidisse & sanguinem effudisse in remissionem peccatorum.

XIX.

Promissio gratiae, quam in Sacra Cæna panis & vinum significant atque obsignant, his verbis continetur: Hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur. Luc 22. v. 19. sive frangitur. I Cor. 11. v. 24. Hoc est sanguis meus, qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum. Matth. 26. v. 26.

XX.

Verba institutionis. Hoc est corpus meum, necessario sunt intelligenda non κατὰ τὸ ῥητὸν simpliciter absque ulteriore investigatione sensus, sed τροπικῶς, sicut aliae Phrases Sacramentales, quae in sacris literis ubique occurrunt, quorum interpretationem ipsa scriptura sup-peditat, ut, circumcisio est fœdus, Gen. 17. v. 10. Agnus est transitus Jehovæ. Exod. 12. v. 11. Deus ipse Metonymice exponit. Gen. 17. v. 11, Exod. 13. v. 9.

XXI. Nos

(6)
XXI.

Nos igitur verba illa per *Metonymiam Sacramentalem* enunciatam resolvimus in propria: Panis fractus est sigillum corporis Christi pro nobis fracti; vinum in poculo est signum & sigillum sanguinis Christi effusi pro nobis in remissionem peccatorum.

XXII.

Non fit conversio substantiarum in Cena Domini, sed remanet panis, & vini substantia, mutatur tamen Sacramentaliter, quia elementa vulgaria a communi usu per benedictionem transferuntur ad sacrum usum, ut sic assumpta nova relatione, Fiant signa representativa simul & exhibitiva corporis & sanguinis Christi.

XXIII.

Quocirca non immerito rejicimus omnes: siue *Metaphysicarum* siue *Synestiarum* ab hac veritate alienas expositiones.

XXIV.

Etenim non jubet Christus, ut panis, per transubstantiationem, fiat corpus suum, vinum sanguis suus; nec docet utinam sit corpus suum aut sanguis; sed quid fiant panis & vinum in hoc usu, affirmatque corpus suum & sanguinem suum, nempe Sacramentaliter, seu, ut loquitur August. secundum quendam modum; modus autem hic Sacramentalis est.

XXV.

Ipsam corpus & ipse sanguis Christi revera adsunt illis qui digne sumunt Sacramentum, ea presentia, quam fides non os corporis, quam Christi sententia non Capernaïtica interpretatio requirit.

XXVI.

Presentia hac vera est & realis & substantialis, qua Christus ipse secundum suam substantiam vere & realiter presens est fidei convivae, non tamen localiter aut corporaliter: i. e. non ita ut corpus Christi sit secundum suam substantiam corporalem in eodem loco cum communicante, aut cum signo sacramentali, sed tantum spiritualiter, id est ita ut Christus secundum suam substantiam corporalem sit communicanti presens spiritualiter, seu modo spirituali, quae presentia spiritualis, neque adeo nostri cum ipso Christo conunctio spiritualis, non impeditur locorum intervallis.

XXVII.

Impii autem fidem non habentes, tantum abest ut corpus & sanguinem Christi percipiant in Cena, ut etiam rei facti utriusque edant ac bibant sibi iudicium. I Cor. I. v. 29. quia (sicut recte monuit August.) immundi presumpserunt ad Christi accedere Sacramenta.

F I N I S.

net
le-
ad
tin

3/5

148
2773
7-
4-
4-

72C
772

[Faint, illegible handwritten notes]